
ENSIOHJEITA VAINAJAN OMAISILLE

Surussa lähellä

HAUTAUSPALVELU RUUSU OY
Laurinkatu 28 B, 08100 Lohja
p. 045 318 3180

Sisällysluettelo

ENSIOHJEITA VAINAJAN OMAISILLE	2
TIETO KUOLEMASTA	2
HAUTAUSLUPA	2
KUOLEMANSYYN SELVITTÄMISEKSI MAHDOLLISESTI TEHTÄVÄT TUTKIMUKSET	2
Lääketieteellinen kuolemansyyn selvittäminen	2
Oikeuslääketieteellinen kuolemansyyn selvittäminen	2
KUOLINTODISTUS	3
HAUTAUSJÄRJESTELYT	3
Virkatodistus vainajasta ja perillisistä.....	3
Hautausuunnitelma / hautaustestamentti.....	3
Kuka huolehtii hautausjärjestelyistä	3
Suruliputus.....	4
Hautapaikka.....	4
Siunaustilaisuus	4
Arkkuhautaus.....	4
Muistotilaisuus	5
Uskonnottomat hautajaiset	5
Kuolinilmoitus lehteen	5
Hautakivi.....	6
HAUTAJAISTEN KUSTANNUKSET	6
PERUNKIRJOITUS, PERUKIRJA, PESÄNHOITAJA	6
MUISTILISTA OMAISILLE	7
Muistiinpanoja.....	8

ENSIOHJEITA VAINAJAN OMAISILLE

Kuolemantapauksen satuttua on surunkin keskellä ryhdyttävä käytännön toimiin hautaamisen järjestämiseksi. Käytännön järjestelyissä Teidän on helpointa kääntyä joko hautaus toimiston tai vainajan kotiseurakunnan puoleen. Hautausjärjestelyt voidaan aloittaa välittömästi henkilön kuoltua.

TIETO KUOLEMASTA

Tieto kuolemasta menee virkateitse maistraattiin kirjattavaksi väestötietojärjestelmään, josta tieto välittyy seurakuntaan, Kelan toimistoon, useimpiin pankkeihin jne.

HAUTAUSLUPA

Läheistänne hoitanut lääkäri kirjoittaa hautauslupan, mikäli kuolemansyyn selvittämiseksi tehtäviin tutkimuksiin ei ole aihetta. Muussa tapauksessa hautauslupa kirjoitetaan näiden tutkimusten jälkeen. Hautausjärjestelyjä voitte hoitaa jo ennen kuin hautauslupa on kirjoitettu.

KUOLEMANSYYN SELVITTÄMISEKSI MAHDOLLISESTI TEHTÄVÄT TUTKIMUKSET

Lääketieteellinen kuolemansyyn selvittäminen

Lääketieteelliseen ruumiinavaukseen pyydetään lähiomaisen suostumus. Jos haluatte, että vainajalle tehdään lääketieteellinen ruumiinavaus, Teidän on hyvä välittömästi ottaa yhteyttä omaistanne hoitaneeseen lääkäriin. Sairaala tai terveyskeskus vastaa kaikista lääketieteellisen ruumiinavauksen aiheuttamista kustannuksista, myös kuljetuksesta ruumiinavauspaikalle.

Oikeuslääketieteellinen kuolemansyyn selvittäminen

Vainajalle tehdään oikeuslääketieteellinen tutkimus kuolemansyyn selvittämiseksi silloin, kun kuoleman ei tiedetä johtuneen sairaudesta tai kuoleman syynä on ollut esim. tapaturma, hoitotoimenpide tai kuolema on muuten tapahtunut yllättävästi. Kaikista oikeuslääketieteellisten tutkimusten kustannuksista ja vainajan kuljettamisesta tutkimuspaikalle vastaa valtio.

KUOLINTODISTUS

Kuolintodistuksesta selviää vainajan kuolinsyy ja se kirjoitetaan vasta kaikkien kuolemansyyn tutkimusten valmistuttua. Tähän voi toisinaan kuluja jopa kuu-kausia. Kuolintodistusta ei tarvita viranomaisten kanssa asioitaessa. Jos vainaja on viimeisen sairautensa aikana ollut lääkärin hoidossa, hoitanut lääkäri yleensä kirjoittaa kuolintodistuksen ja luvan hautaamiseen. Sairaala toimittaa tiedon kuolemasta virkateitse rekisteriviranomaisille. Hautauslupa menee hautaus-toimistolle.

HAUTAUSJÄRJESTELYT

Hautaus-toimistossa valitaan arkku, urna ym. tarvittavat. Hautaus-toimisto ottaa toivomustenne mukaisesti yhteydet tarvittaviin tahoihin hautauksen järjestämi-seksi. Hautaus-toimisto huolehtii vainajan pukemisen, arkkuun siirron ja kuljetuk-set. Myös muistotilaisuuden järjestelyn, kukkalaitteet, käsiohjelmat, valokuvauk-sen, hautamuistomerkkiasiat ja myös perunkirjoituksen voi antaa hautaus-toimis-ton tehtäväksi.

Virkatodistus vainajasta ja perillisistä

Virasto- ja pankkiasioita voitte hoitaa rekisteriviranomaiselta (väestörekisteri, seurakunta) saatavalla virkatodistuksella. Vainajasta tarvitaan katkeamaton virkatodistusketju eli sukuselvitys perukirjan liitteeksi. Lisäksi tarvitaan perillisten ja testamentinsaajien virkatodistukset. Siten hoidetaan käytännön asioita pankeis-sa, vakuutusyhtiössä yms.

Hautaus-suunnitelma / hautaustestamentti

On tärkeä selvittää, onko vainaja tehnyt eläessään hautaus-suunnitelman / hautaustestamentin, josta selviää hänen omat toiveet hautausjärjestelyistään. Mikäli sellainen on, sen noudattaminen helpottaa omaisia järjestelyissä.

Kuka huolehtii hautausjärjestelyistä

Mikäli vainaja ei ole eläessään nimenomaisesti toivonut tietyn henkilön huoleh-tivan hautausjärjestelyistään, voivat niistä huolehtia vainajan eloonjäänyt puoliso tai kuolinhetkellä vainajan kanssa avioliitonomaisessa suhteessa elänyt henkilö sekä lähimmät perilliset, esimerkiksi lapset tai sisarukset. Hautaus-toimilain mukaan vainajan ruumis on viivytyksettä haudattava tiiviissä asianmukaisessa arkussa tai tuhkattava krematoriossa.

Suruliputus

Kuolinpäivänä lippu pidetään puolisalossa koko päivän. Jos kuolemantapaus on sattunut iltapäivällä, lippu pidetään puolisalossa seuraavana päivänä. Hautajaispäivänä lippu on puolisalossa ainakin siunaustilaisuuden päättymiseen asti.

Hautapaikka

Tavallisesti vainaja haudataan kotipaikkakunnan hautausmaalle. Vaihtoehtona voi olla syntymäpaikkakunnan hautausmaa tai sukuhauta muulla paikkakunnalla. Hautapaikasta ja haudan hoitoon liittyvistä asioista sovitaan seurakunnan taloustoimistossa. Seurakunta luovuttaa hautapaikan kaikille kunnassa asuneille. Uuden hautapaikan saadakseen ei tarvitse olla seurakunnan jäsen.

Uusi hautapaikka luovutetaan määräajaksi (30 vuotta). Haudan hallinta-ajan päätyttyä hautapaikan haltijalla on oikeus lunastaa hallinta-aikaan jatkoa. Parihaudassa hautasijat ovat päällekkäin, perhehaudassa päällekkäin ja rinnakkain. Arkussa haudatun vainajan tulee olla maassa 25 vuotta ennen kuin hautaus samalle hautasijalle on mahdollista. Tätä kutsutaan koskemattomuusajaksi. Vanhoihin arkkuhautoihin voidaan haudata uurnia. Koskemattomuusaika ei estä uurnien hautaamista arkkuhautaan.

Siunaustilaisuus

Siunaustilaisuus voidaan pitää joko kirkossa, kappelissa tai hautausmaalla omaisten toivomuksen mukaan. Siunaava pappi ottaa omaisiin yhteyttä ennen siunausta ja sopii heidän kanssaan keskusteluajan. Keskustelussa sovitaan siunaustilaisuuden virsistä ja ohjelmankulusta.

Yleensä toimitus alkaa alkusoitolla, jota seuraa kukkien lasku. Vainajan lähiomaiset laskevat kukat ensin, sen jälkeen muut sukulaiset ja saattovieraat. Kun kukan /kukkalaitteen on laskenut, on hyvä hiljentyä hetkeksi arkun äärellä ja nyökätä omaisille. Toimituksessa voi olla musiikkia esim. laulua tai soittoa. Kanttoria voi pyytää laulamaan omaisille tai vainajalle rakkaan laulun.

Arkkuhautaus

Arkkuhautauksessa arkku kannetaan siunaustilaisuuden jälkeen kirkosta tai kappelista omaisten saattamana ja lasketaan hautaan. Arkkuhautauksessa tarvitaan tavallisesti kuusi kantajaa. Kantajat tulevat arkun luo päätösvirren tai Herran siunauksen jälkeen. Vainajalle läheisimmät kantajat asettuvat arkun pääpuoleen eli takimmaisiksi. Jos kukat on laskettu sisällä, omaiset noutavat kukkalaitteensa arkulta ennen hautasaaton lähtöä. Arkku kannetaan saatto-

vaunuun, jolla se siirretään haudalle. Haudalla kantajat laskevat arkun rauhallisesti hautaan ja hiljentyvät hetkeksi ennen kuin hauta peitetään kannella. Sen jälkeen lasketaan haudalle kukkalaitteet.

Urnahautaus

Urnahautauksessa siunaustilaisuus pidetään kuten yllä on kerrottu. Arkku jää siunauspaikalle tai sopimuksen mukaan kannetaan suoraan hautausautoon, joka vie vainajan krematorioon. Kukkalaitteet voidaan säilyttää siunauskappelin kukkakylmiössä. Hautaustoimisto tuo kukat haudalle uurnanlaskupäivän aamuna.

Uurna lasketaan hautaan yleensä kahden viikon kuluttua ruumiinsiunauksesta. Uurnanlaskussa ovat läsnä vain kaikkein lähimmät omaiset. Hautaustoimilain mukaan vainajan tuhka on sijoitettava lopullisesti yhteen paikkaan vuoden kuluessa tuhkaamisesta. Tuhka voidaan myös laskea vesistöön siihen tarkoitettuun alueelle.

Muistotilaisuus

Yleensä siunaus- tai saattotilaisuuden jälkeen järjestetään muistotilaisuus / muistohetki. Se voi olla kotona, seurakunnan tiloissa tai muissa soveltuvissa tiloissa. Muistotilaisuuden ohjelmasta päättävät omaiset itse. Usein ohjelmaan liittyy adressien lukeminen, yhteistä laulua, muistelua ja musiikkiesityksiä. Jos toivotaan, että pappi osallistuu tilaisuuteen, asiasta tulisi sopia hänen kanssaan etukäteen. Hautajaiset voi järjestää myös siten, että siunaustilaisuus on avoin kaikille ja muistotilaisuus yksityinen.

Uskonnottomat hautajaiset

Uskonnottomia hautajaisia järjestettäessä lähtökohtana on vainajan oma vakaumus ja hänen mahdollisesti esittämänsä toivomukset. Uskonnottomat hautajaiset järjestetään joko hiljaisesti ilman puheita tai juhlamenoin. Tilaisuus suunnitellaan vapaamuotoisesti.

Kuolinilmoitus lehteen

Mikäli kuolinilmoitus on samalla kutsu hautajaisiin, se on tärkeä saada lehteen noin kaksi viikkoa ennen siunausta. Näin osallistujat ehtivät vastata ja valmistautua tilaisuuteen. Kuolinilmoitus julkaistaan useimmiten vasta hautajaisten jälkeen.

Hautakivi

Hautausoimistossa hoidetaan hautakivitilaus tai vainajan tietojen lisäys hautakiveen. Hautakiven suunnitteluohjelmilla kivi voidaan suunnitella toiveiden mukaan teksteineen ja koristeineen yhdellä käynnillä. Asiakas saa tulosteen tilauksesta perunkirjoitusta varten.

HAUTAJAISTEN KUSTANNUKSET

Hautauskulut maksetaan ensisijaisesti vainajan varoista vainajan tililtä. Vainajalla voi olla oikeus hautausavustukseen hänen viimeisen työsuhteensa tai ammattiliiton jäsenyyden perusteella. Asiaa kannattaa tiedustella viimeiseltä työnantajalta ja ammattiliitosta.

Mikäli vainajalla ei ole varoja hautaamiseen, voi hautausavustusta hakea vainajan viimeisen asuinpaikan sosiaalitoimesta. Sosiaalitoimi kustantaa yleensä vainajalle pakolliset minimihautauskulut. Jos varattomalla vainajalla ei ole sukulaisia, kunnan sosiaalitoimi hoitaa kaikki järjestelyt. Sosiaalitoimen maksusitoumuksen mukaisesti hautausoimisto tarjoaa halvimman arkun, pienen arkkukoristeen ja kuljetuksen tuhkaukseen. Mikäli vainajalla ei ole omaisia tai muita pesänselvittäjiä, sosiaalityöntekijä on yhteydessä oikeusaputoimistoon. Se määrää kuolinpesälle edunvalvojan, joka toimii kuolinpesän selvittäjänä. Pesänselvittäjä vastaa testamentin etsimisestä ja perukirjan teettämisestä.

PERUNKIRJOITUS, PERUKIRJA, PESÄNHOITAJA

Perunkirjoitus on toimitettava kaikista Suomessa asuneista ja kuolleista henkilöistä kolmen kuukauden kuluessa kuolemasta. Myös alaikäisestä vainajasta on toimitettava perukirja. Perunkirjoitus on ilmoitus vainajan perillisistä, varoista ja veloista.

Perukirjaan on liitettävä kopio testamentista, avioehtosopimuksesta ja mahdollisesti aiemmin kuolleen puolison perukirjasta. Lisäksi on löydettävä kaikki vainajan elinaikaan kohdistuneet, mutta kuoleman jälkeen maksetut laskut. Kaikki hautajaisista aiheutuneet kustannukset saadaan vähentää kuolinpesän varoista tositteiden mukaisesti. **Pesäinhoitaja** huolehtii tarvittavat kuitit ja tositteet perunkirjoitukseen.

Jos vainaja oli kuollessaan avioliitossa, perukirjaan merkitään myös puolison varat ja velat eli myös yhteinen varallisuus on ilmoitettava. Perukirjaan on merkittävät tiedot annetuista ennakoperinnöistä ja vainajan kuolemantapauksen takia maksettavista mahdollisista vakuutuskorvauksista. Perukirja toimitetaan verotoimistoon kuukauden sisällä perunkirjoitustilaisuudesta. Tarvittaessa perunkirjoitukselle voi hakea jatkoaikaa.

MUISTILISTA OMAISILLE

Kuolemantapauksen jälkeen on tarpeen

- pitää silmällä tyhjillään olevaa asuntoa ja tyhjentää jääkaappi
- huolehtia mahdollisista lemmikkieläimistä
- noutaa vainajalta sairaalaan jäänyt omaisuus
- huolehtia vainajan nimellä tuleva posti
- huolehtia osakkaiden antamalla valtuutuksella laskujen maksu kuolinpesän tililtä, katkaista suoraveloitukset
- irtisanoa vainajan nimissä olevat tilaukset ja sopimukset (vuokrasopimus, sähkö, kaasu, autopaikka, vesi, puhelin, netti, satelliitti- ja kaapeli-TV, lehdet, mahdollinen ateriapalvelu)
- selvittää vakuutusasiat (henki-, omaisuus-, säästövakuutukset ym.) ja huolehtia mahdollisten vakuutuskorvausten hakemisesta
- mitätöidä vainajan passi, henkilökortti ja ajokortti
- kerätä muiden hallussa olevat vainajalle kuuluneet avaimet
- poistaa vainajan mahdolliset Facebookin ja muiden internetsivustojen profiilit, sähköpostiosoitteet ja muut yhteystiedot
- päättää vainajan jäsenyydet esim. järjestöissä, klubeissa tai yhdistyksissä
- tarkastaa kuolinvuoden veroilmoitus, että mahdolliset saatavat/maksettavat hoituvat kuolinpesän osalta

